

Nr 91 - 26 augusti 2016

ERSNÄSBLADET

Årets diplomerade

De diplomerade, från vänster: Mats, Jonas, Björn, Karolina och Emil
(Bilderna är ett montage)

För tionde året korades på Ersnäs-dagen den 9 juli "Årets Ersnäsare". Denna gång blev det inte en som ärades utan en grupp på fem: Mats Gustafsson, Jonas Persson, Björn Samuelsson, Karolina Svärd och Emil Welin.

Dessa fem har bidragit till att Ersnäs på nytt blivit en aktiv ort för längdskidåkning. Traditionen från 70- och 80- talet förs vidare av de fem som också bildar idrottsföreningens skidssektion. Exempel på andra insatser från gruppens sida är det årligen återkommande terrängloppet "Hembergs-

utmaningen", ett 30-tal fasta orienteringskontroller runt om i våra skogar och ett excellent preparerat skidspår från Häaschkurvan och elljusspåret runt.

Motiveringen lyder:

"Utmärkelsen Årets Ersnäsare har tilldelats (här följer respektive namn) för sitt hängivna engagemang på idrottens område både vad gäller sommarsom vinterversamheter vilket stimulerar bybor i olika åldrar till aktiviteter med Hemberget som bas."

Naturen väntar

Att vi har tillgång till en vandringsled på och i närheten av Hemberget lär nog flertalet bybor känna till vid det här laget. Här kan vandrare och motionärer välja mellan tre sträckor. Tre, fyra och sex km. Leden är försedd med många röda pilar som anger färdvägen. Ingen kan gå fel. Gläntan/Skidstadion är början och slutet på leden. I tidtagarkuren finns en ledguide.

I närheten av Hembergets högsta punkt finns rastplatsen med grill och bänkar. En gedigen vedbod innehåller bränsle för eldstaden. Där finns ved för åtskilliga brasor och även en muurrika.

Veden är levererad av herrarnas K.G. Pettersson och Kjell Bäckström. Några

muskelstarka ersnäsbor (varav två kvinnor) svarade för den mer handgripliga vedtransporten den sista biten på 250 meter. En fransk volontär, Victor Badianier (bilderna till vänster), ingick också i arbetslaget.

KOMMANDE EVENEMANG

EIF:s sista hemmamatcher för säsongen

Sön 11/9 kl. 16.00 Övertorneå SK
Sön 18/9 kl. 13.00 IFK Luleå 2

HembergsUtmaningen

Terrängtävlning runt Hembergsleden söndagen den 18 september. Start och mål vid Ersnäs skidstuga (Gläntan).

Ersnäs IF

Surströmmingsmiddagen

i Ankaret blir i början på oktober. Inbjudan kommer att finnas på www.ersnas.se, FaceBook, Ersnäsgruppen samt på byns anslagstavlor. Anmälan till Elaine Blomqvist på tel. 310 52 eller 076-645 12 01.

Hembygdsföreningen

Julmarknad 19 november på Ralph Lundstengården

Fördomar

Vi har lätt att generalisera. Ett visst beteende, en viss åsikt hos en enskild individ eller några individer kan förstoras upp och tillskrivas många av en viss sort eller tillskrivas ett helt land.

Ett exempel. Söderöver i landet förekommer uppfattningen att den första måndagen i september ger sig hela den norrbottenska befolkningen ut i skogen för att jaga älg. Norrbotten stängs. Sanningen är den att runt 16 procent av länsbefolkningen ägnar sig åt älgjakten. Ett annat exempel. En facebookbild visar syriskas kvinnor 1990. De är klädda och make-uppade precis som våra egna damer var då och är nu. Nästa bild visar syriskas kvinnor iförda heltäckande svart burka. Så ser syriskas kvinnor ut idag vill den bilden förmedla. Jag har inte besökt Damaskus men jag kan ta del av ett intensivt informationsflöde. Säkert är slöjor vanligare idag men vi vet samtidigt att detta inte är ett allomfattande beteende. Mängder av syriskas kvinnor klär sig idag som för 25 år sedan.

Fördomar dvs att döma före, dvs innan man vet. Risken är stor att generaliseringar leder just till detta. I sommarens almedalsvecka ägnade sig flertalet partier åt att lägga ut texten om svenska värderingar. Intrycket kunde bli att vi i Sverige på många sätt är unika – på ett positivt sätt. Vid

Ung och nyfiken

Vill Du göra Din CV ännu bättre eller vill Du bara göra någonting annorlunda? Då har Du, som är mellan 18 och 28 år, chansen.

Det handlar om att jobba som volontär i Frankrike under fyra månader. Du har fritt uppehåll, resan betald och Du får också en liten fickpeng.

Kontakta Elaine Blomqvist, smejob45@lulea.st eller Sven Persson, persson.sven@telia.com

en närmare granskning finner vi att dessa positiva svenska egenskaper alls inte är specifikt svenska utan universella och egentligen grundar sig på den gyllene re-

geln: vi ska alltid behandla andra som vi själva vill bli behandlade. I en eller annan formulering återfinns denna gyllene regel i flertalet av världens religioner och filosofiska riktningar.

I Almedalen spreds fördomar (Sverige är unikt) – kanske i politikernas fall mot bättre vetande. Risken är stor att sådant politiskt ledarskap leder till överdriven nationalism, en nationalism som insatt i det större sammanhanget leder till en sämre värld. Vi ser hur denna strömning breder ut sig runt om i Europa och på andra håll i världen.

Nationalism kan var ett uttryck för egoism på riksnivå men även för osäkerhet. Trygga människor och nationer har inget behov av att skryta.

Vad är för övrigt svenskt? Midsommar med Små grodorna, denna franska soldatvisa? Eller stora delar av den musik vi lyssnar till - på engelska - och med dynamon på andra sidan Atlanten?

Sven Persson

Familjenytt

Födda

Anna-Karin Jillnefelt och Petri Juuso på Klubbvägen 135 fick den 4 juni en pojke som ska heta Anton. Han var 52 cm lång och vägde 3995 gram. Storrebror heter Emil och han är 10 år gammal.

Hjalmar Elvelin Bäcktorpsvägen 46, född 2 juli 2016. Han vägde 3945 gr och var 53 cm lång. Stolta föräldrar är Angelica Elvelin & Tobias Lidström och storasyster Otilia.

Inflyttade

Mattias och Anneli Eriksson med Alexander 10 år, har flyttat in på Lejanvägen 6.

Avliden

Gösta Norman

* 30/6 1948 + 30/5 2016

Har Du något till Familjenytt, skicka det till krister@krivision.se

Ingen julgran på Klubbvägen framöver

I flera decennier har uppförandet av en julgran på Klubbvägen skötts av ideella krafter. Det har blivit allt svårare att få resurserna att räcka till. Nuvarande styrelse för Klubbvägens julgransförening avser därför att avveckla verksamheten.

Den nyligen inköpta led-belysningen och innestående medel överlämnas till Ersnäs IF, som kommer att se om det finns möjlighet att använda belysningen i flaggstången vid fotbollsplanen.

På sikt kan man förhoppningsvis plantera en gran som är så lämpligt placerad att belysningen kan uppföras där i stället. För eventuella synpunkter och frågor kan ni kontakta undertecknad.

Lotta Lauritz, Ersnäs
För Klubbvägens julgransförening

Bokbussen 2016 i ERSNÄS

För allmänheten:

Fotbollsplan	Ons 24/8, 21/9, 19/10, 23/11, 11/1, 8/2, 15/3, 12/4, 17/5, 14/6	ca 18.55
Ralf Lundstengård-den	Ons 14/9, 12/10, 16/11, 14/12, 1/2, 1/3, 5/4, 10/5, 7/6	ca 13.15

Böcker som lånats i Norrbottens län kan lämnas tillbaka på bokbussen och böcker man lånar i bokbussen kan lämnas på något valfritt bibliotek i Luleå och länet. Välkommen in!

Hur blev det - Kriget mot ALS?

Jag hade förmånen att följa Lisa på hennes första vecka i "kriget" mot ALS. Hennes resa startade redan den 24 maj med intervjuer av forskare och läkare samt möte med Hjärnfonden i Stockholm. Jag anslöt på onsdag för start mot Göteborg på torsdag morgon den 26:e. Fredag var hon med på P4 Göteborgs förmiddagsprogram och sedan intervjuade hon en sköterska från ALS-teamet på Sahlgrenska. Lördag morgon var det så dags för start från Sahlgrenska sjukhuset.

Tyvärr så höll inte Lisas knä för löpning särskilt länge. Från Lerum blev det cykling resten av resan, med undantag för ett tappert försök att återuppta löpningen.

Så fantastiskt många trevliga och hjälpsamma människor vi mött efter vägen. Hotell och privatpersoner som bjudit på mat och logi.

I Stockholm lämnade jag över bilnyckeln till Johan, hennes man, som lotsade henne till Uppsala där systern Åsa tog över upp till Gävle. Efter det ställde min kusin Ulf Sandgren upp och stöttade henne till målgång i Umeå den 20 juni.

Sista resdagen mot Umeå blev hon mottagen med pompa och ståt, av radio och TV. Åtta personer som jobbar med forskning och vård av ALS-patienter cyklade med henne de sista milen. Efter en snabb dusch blev vi bjudna på en fantastisk måltid lagad på murrikkan av Joacim Ljadas från Ljadas Mat & Äventyr.

Insamlingen avslutades en månad efter målgång, den 21 juli. Totalt fick hjärnfonden 70 800 kronor.

Siw Hansson, Ersnäs

För att läsa Lisas egen sammanfattning kan du gå in på Internetadressen <http://lisakriga.se/resan-genom-als-sverige>
Där finns dessutom bra information om ALS-forskningen och dess framsteg:
<http://lisakriga.se/resan-genom-als-sverige-del-1-als-team-jobbar-okad-livskvalitet/>

Gänget som cyklade med henne de sista milen in till Umeå med överläkaren och forskaren Peter Andersen i spetsen.

70 800 kronor överlämnas

Mamma Siw och dottern Lisa

LISA KRIGA | *Kriga mot ALS*

Info från EIF

Inom kort drar vi igång årets försäljning av supporterlotterna.

Under hösten kommer vi även att börja sälja Ullmax högklassiga träningskläder.

Ni som inte ännu besökt Arena Pålbacka denna säsong har två chanser kvar:

Söndag 11/6 kl.16.00 möter vi Övertorneå SK och söndag 18/9 spelar vi mot IFK Luleå 2.

Välkommen att stötta den röda fotbollsmaskinen så vi klarar nytt kontrakt i division 4.

Preliminärt kommer vi att köra adventsfika med besök av jultomten 2:a advent som i fjol var ett samarrangemang tillsammans med Ersnäs amatörtéaterförening. Eventuellt kommer vi tillsammans att köra en barnteater i Ankaret under vinterhalvåret

Ersnäs IF önskar alla Ersnäsbor en varm och lång höst.

Var är bilden tagen?

E-posta till krister@krivision.se var du tror bilden är tagen. De som svarar rätt listas i Ersnäsbladet nästa nummer.

Föregående bild: Ingen har skickat in något förslag på var bilden är tagen. Stugan finns nere vid Dålkajen.

Ersnäsbladets kommande utgivningsdagar finns alltid i Redaktionsrutan här nedan.

De finns även på vår hemsida www.ersnas.se, i Kalendern.

ERNÄSBLADET utges av Ersnäs byaförening och är öppet för alla (föreningar, företag och enskilda) med anknäytning till byn och utkommer med fyra nummer per år. **Manusstopp under 2016 är 18 jan, 16 maj, 15 aug och 7 nov** och utdelning fredag ca 2 veckor efteråt.

I redaktionen:

Sven Persson, tel. 0920-311 80,
E-post persson.sven@telia.com

Krister Öhman, tel. 070-635 67 74,
E-post krister@krivision.se

Elaine Blomqvist, tel. 0920-310 52,
E-post smejob45@lulea.st

Karolina Svärd, tel. 0920-312 13,
E-post svrd.karolina@gmail.com

Ersnäsbladet finns att läsa/hämta från byns hemsida www.ersnas.se
Där finns även tidigare nummer.

Ersnäs Samfällighetsförening firar 40 år!

Lördag 3 september kl. 17 på Ralph Lundstengården.
Inbjudna är Samfällighetens medlemmar med respektive.

Festkväll med middag och underhållning av Let's dance.

Anmälan till kristina@ralph-lundstengarden.com eller
telefon 070-393 25 53 senast söndag 28 augusti.
Anmälan är bindande!

Vad betyder Al i Alvik, Ale, Alhamn, Alträsk, Alån mm?

Docent Gunnar Pellijeff som var chef för Dialekt- ortnamns- och folkminnesarkivet är författare till åtminstone sex böcker om ursprunget till ortnamn i Norrbottens län.

Boken om Luleå kommun kom 1990 och är på 128 sidor. Åtminstone 4½ sidor handlar om namnen på Al-. Det följande är mitt försök att sammanfatta det som står där. Inom citations-tecken finns text som jag återgett ordagrant ur boken.

Texten inleds med konstaterandet "Namnet är problematiskt".

Först kommer ett resonemang om vilket av Al-namnen som kan vara det ursprungliga. Det är inte "den inte särskilt betydande skogsån Alån" som är ursprunget. "Det kan därför inte uteslutas att den havsvik som gått in mot åmynningen kan ha varit namngiven tidigare. Den benämns numera Ersnäsfjärden, ett klart sekundärt namn efter ... Ersnäs ... Innanför ... åmynningen har långt fram i tiden utbredd sig vidsträckta sankmarker, tidigare havsbotten. Det förefaller sannolikt att denna havsvik varit den första lokal som namngivits av de inflyttan-

de nybyggarna och fått namnet Alvik."

Ifråga om tolkningen av ordet skriver Pellijeff att man måste utgå från den äldsta skrivningen. Den är "Arderwik" som också stämmer med det äldsta upptecknade uttalet. Årtalet för denna stavning är 1486.

Vad denna förled "arder" åsyftat är dock inte helt klart. "Årder" finns i till exempel potatisårder, det vill säga en enkel tröplog. "Det får väl inte anses alltför djärvt att antaga att en vik vid vilken nybyggare slog sig ned kunde få namn av att den kringliggande marken lämpade sig för bruket av sådana redskap. På andra håll finns ju bl.a. bebyggelsenamn på Plog- och Ploa-. Någon annan förklaringsmöjlighet tycks inte erbjuda sig."

Pellijeff avfärdar att namnet har med namnet på trädet al att göra. "Som nämnts går ju inte heller uttalet av bynamnet Alvik att förena med trädnamnet alder" (al).

Jan-Olof Hedström, Alvik

(Anm. Tre punkter ... står för utelämnade onödiga ord i citatet)

Loppis på Tranmyrvägen

För tre år sedan kom Anneli och Johan Lyckestig, Tranmyrvägen 3, på en strålande idé: vi ordnar ett tvådagarsloppis i vårt garage. Och så blev det. Nu var det inte av en ren tillfällighet att det blev just detta ersnäspar som drog igång en verksamhet som säkert blir ett nytt inslag i de traditioner med återkommande evenemang som vår by bjuder på. De båda är sanna loppisentusiaster och är säkra besökare på sådan arrangemang runt om i bygderna. En hel del inhandlas. Detta är en av anledningarna till att Ersnäsbladets utsände kunde beskåda ett rikt och brett utbud av intressanta produkter.

Anneli och Johan framför ett exempel på vad sortimentet bjuder.

Tillströmningen var god under dessa loppisdagar den 3 och 4 augusti. Information hade gått ut via facebook-grupper bl.a. "Loppis i Norrbotten". I det kommande majnumret 2017 av Ersnäsbladet återkommer vi till motsvarande arrangemang nästa år. I år deltog sju av hushållen på Tranmyrvägen. Garageuppfarter och även ibland garagen fungerade som marknadsplats. En ovanlig syn på denna vanligtvis stillsamma gata.

En av besökarna, Anna-Britt Jonsson från Långträsk, kan inte motstå att bygga ut sin samling av får.

Pejling

Nu är snart den så "heliga" älgjakten här, hur förbereder du dej?

Lennart Elvelin, Tollerad

Jag jagar inte, men äter gärna älgkött om jag får tag på det.

Caisa Ohlsson, Tranuträsk

Jag och en av mina älghundar Boss laddar upp inför jakten med övningskytte, motionsträning. Skogsträning blir det efter 21 augusti.

Joel Lundmark, Ersnäs

Jag längtar till jakten, putsar och gnider upp grejerna, så att allt fungerar när det är dax.

Det internationella språket Esperanto lever i Ersnäs och Norrbotten

Saluton (hej)!

Luleå Esperantosällskap har under drygt 1,5 års tid haft enkla möten ungefär en gång per månad på något av stadens caféer för att öva och prata om esperanto men oftast med bara två eller tre deltagare. På senare tid har vi sett att vi får allt fler som vill delta från bland annat Älvsbyn, Boden och Piteå och vi har därför döpt om oss till Norrbottens Esperantosällskap. Huvudverksamheten kommer som tidigare att vara cafémötena.

Söndagen den 3 juli inbjöds esperantointresserade från närområdet till brunch hemma hos mig på Klubbvägen i Ersnäs (övre bilden till höger). Förutom oss från Luleå kom även ett gäng från Älvsbyn som nyligen startat en studiecirkel i esperanto. Några av deltagarnas familjemedlemmar närvarade också, så åldern på deltagarna var mellan 1 och 90 år! Förutom maten och samkvämet hade vi en esperantofrågelek där man med hjälp av en lista med växtnamn på esperanto skulle försöka hitta rätt växt någonstans i min trädgård. Dubbelt lurigt för den som inte hunnit så långt i sina esperantostudier och inte har trädgårdsodling som hobby!

Lotta Lauritz, Klubbvägen 110, Ersnäs

Kan du se vad det är för plantor och gissa vad de heter på esperanto?

Esperanto – språket för människor, inte nationer

Esperanto skapades i slutet av 1800-talet av Ludvig Zamenhof. Han bodde i Polen och var ögonläkare. Där han växte upp fanns folkgrupper som talade olika språk och det uppstod ofta missförstånd och oenighet mellan grupperna. Detta gav honom idén att skapa ett gemensamt språk för att minska motsättningarna.

Esperanto är ett språk som är gjort för att göra det lätt för människor på hela jorden att mötas.

Språket skapades för att vara lätt och logiskt. Man kan lära sig det snabbare än de flesta andra språk.

Strukturen är ekonomisk och fungerar ungefär som lego. Man bygger med klossar som inte ändrar form. Reglerna är enkla och går att lära sig på

kort tid

Språket används av människor i hela världen. Hur många det är svårt att uppskatta men det finns åtminstone ett par miljoner som kan kommunicera på språket. Nyttan av att lära sig esperanto kanske ännu är begränsad men med en ökad spridning skulle den förstås kunna bli enorm. Esperanto är också ett rättvist språk, eftersom ingen har fördelen av att ha det som modersmål.

Att lära sig ett nytt språk kan vara en minst lika underhållande förströelse som att lösa korsord eller spela ett spel, samtidigt som du visar att du tror på en värld som blir bättre!

Lotta Lauritz, Ersnäs

På nätet finns mängder av information, kommunikationskanaler, hjälpmedel och kurser. Den intresserade kan följa och få tips av Norrbottens Esperantosällskap på facebook: <https://www.facebook.com/groups/1538510189732578/> Det går också att be om information från Svenska Esperantoförbundet Tel: 08-34 08 00 Adress: Box 2276, 103 17 Stockholm

Rekord

För åtta år sedan beslutade byahembygds- och idrottsföreningarna att samordna sina medlemsavgifter för att därigenom göra livet enklare både för ersnäsborna och föreningarna. Den här avgiften har blivit en värdefull intäkt för våra föreningar vars gemensamma mål är att göra Ersnäs till en än attraktivare ort att bo på.

2016 har fler ersnäsborna än tidigare beslutat att backa upp byn den här vägen: 145 mot den tidigare högsta noteringen 141. Det betyder att drygt hälften av hushållen tycker att det som föreningarna uträttat för byn är värt en hundralapp (ensamhushåll) och 175 kronor vad gäller familjer. Det innebär samtidigt att det finns fortfarande gott om plats i medlemsförteckningen som naturligtvis är dimensionerad efter att alla i byn tycker att föreningarnas jobb är värt att stödja.

I samband med Ersnäsdagen skedde en utlottning av tolv värdefulla priser bland de 163 namn (inkluderar utsocknes) som medlemsförteckningen innehåller. De som hade turen med sig var följande:

Bäckström Ostibvägen 211, Engström Ersnäskammen, Engström Lejanvägen 2, Dahlberg Axel Mårds väg 66, Holmqvist Svartskatavägen 571, Kalanders Enbomsvägen 90, Svärd Svartskatavägen 378, Vikajärvi Ersnäsvägen 201, Elenius Tranmyrvägen 12, Ohlsson Tranuträsk/Norrfjärden, Vikberg Svartskatavägen 331.

På väg från Tyskland till Nordkap.

Fångad i kameran av Elaine Blomqvist i Olderfjord i Norge.

Det religiösa Ersnäs

På Hembergets norra sluttning finns lämningar av en stenåldersboplats. Den anses vara cirka 3500-4000 år gammal med tanke på att den ligger ungefär 45 meter över havet. De människor som bodde där hade också något slags religion. De hade ett behov av att förklara världen. De sökte svar på de stora frågorna om livet och tillvaron. Rituell handlingar var vanliga. Det mesta av vad de trodde på och hur de handlade utifrån den tron är höljt i dunkel.

De tidigaste handlingarna som nämner Ersnäs är från tidigt 1500-tal. Reformationen som omvandlade den katolska kyrkan i Sverige till en evangelisk-luthersk kyrka inleddes 1527. I samband med reformationen utgavs Gustav Vasas bibel. I och med den hade vi en bibel som var översatt till svenska. Det blev den som kom att prägla det religiösa livet för lång tid. Kyrkan i Gammelstad byggdes under 1400-talet och invigdes av ärkebiskop Jacob Ulfsson 1492. Ersnäs och Nederluleå kyrka är således från ungefär samma tid.

Kyrkotvånget, enligt bestämmelser från 1500- och 1600-talen, innebar att befolkningen skulle vara i kyrkan på söndagarna och vid de stora helgerna. Beroende på hur lång väg man hade till kyrkan kunde antalet ålagda kyrkobesök variera mellan byarna. Kyrkstaden växte fram som en lösning på de problem som kyla, snö, väder och vind skapade. Man kunde stanna kvar i Gammelstad någon dag om det var nödvändigt, eller av andra skäl.

Vi kan väl utgå från att det religiösa livet i Ersnäs framför allt präglades av det som predikades i Gammelstad.

Separatisterna.

En intressant företeelse är separatisterna. Jag hänvisar eventuellt intresserade till <https://sok.riksarkivet.se/sbl/Presentation.aspx?id=15460> där jag hittat följande:

"År 1828 hade till Ersnäs från Piteå socken inflyttat bonden och urmakaren Pehr Lundberg (d. 1852) med familj. Denne hade trätt i förbindelse med det 1808 stiftade, av K. M:t 1809 stadfästa Evangeliska sällskapet i Stockholm, som verkade för spridning av smärre andaktsskrifter, främst bland de fattigare. Då tvenne Lundbergs barn bodde i Svartskatan, är det möjligt att just han varit en av lärofäderna för den, som på 1840-talet blev nyläsarnas ledare, bonden Per Ersson i Ersnäs. Vad dessa kretsar särskilt ivrade för var att få igen de "gamla böckerna", Svebilii katekes och gamla psalmboken. Missnöjet riktade sig sålunda mot de på 1810-ta-

let antagna liturgiska "nya" böckerna: Lindbloms katekes, handboken och Wallins psalmbok."

Denne Pehr Lundberg var för övrigt undertecknads morfars farfar.

Mer om separatisterna hittar man i Stadsarkivets Årsbok 2007: Lennart Parknäs, Att nå maktens män - folketro och verklighet. En lång historia kring separatismen i Ersnästrakten.

EFS.

Ett centrum för det religiösa livet i Ersnäs var EFS Missionshus. Det byggdes år 1921 och invigdes i oktober och adressen är idag Ersnäsvägen 48. Man tiggde ihop virke och annat och huset tillkom till stor del genom ideellt arbete. Många bidrog med dagsverken. Den som är intresserad kan läsa om Missionshusets tillkomst på Ersnäs hemsida. <http://www.ersnas.se/pdf/Missionshuset.pdf>.

EFS har stått nära Svenska Kyrkan och står idag ännu närmare. Förutom gudstjänster med predikningar av präster och predikanter hade man en ganska omfattande barnverksamhet. Många gick söndagsskola. Den kunde kanske ses som en förberedelse inför konfirmationen. Hade man gått i söndagsskolan fram till konfirmationen fick man en bibel.

En verksamhet var också Solglimten där flickor samlades och handarbetade. Man läste också något passande vid dessa träffar.

EFS-huset är numera ett upprustat boningshus

Om någon vill läsa mer om EFS och dess historia i våra trakter hänvisar jag till en skrift av E. Backlund: EFS:s HISTORIA I NORRBOTTEN. I den finns ett par sidor om missionshuset i Ersnäs. Till en del sammanfaller uppgifterna med det jag skrev om Missionshusets tillkomst (se länken

ovan!) men man kan också följa husets historia från 1940-talet fram till återinvigningen söndagen den 12 december 1976. Häftet innehåller också en ganska omfattande litteraturlista.

Filadelfia/Pingstkyrkan.

Filadelfia byggdes samtidigt som Missionshuset och 1921 lade man på sticktak. Kung Gustav V passerade då på väg till Luleåutställningen. Någon av herrarna som spikade stickor reste sig upp och gjorde honnör. Kungen hälsade tillbaka från sin plats i (den öppna?) bilen. Om jag minns rätt så var mannen på taket från Ny-Käll, numera Ostibyvägen 54 (fd. Måwes). Det var ofta så att hela familjer eller en del av en släkt tillhörde samma församling. Många uti Ny-Käll var engagerade i just Pingstförsamlingen.

Bilden visar Betel, d.v.s. Filadelfiahuset nära brandstationen.

"Tornet" lär vara en trappuppgång kopplad till lägenheten som syns till vänster. Predikanterna bodde där. Det man ser till höger i bild är farstun till Gamla Skolan. Gamla Skolan stod nära vägen i kurvan, ungefär där affischtavlan nu står.

Huset hade från början ett torn mot södra gaveln. När finnarna evakuerades 1944 så togs de emot i Filadelfia där de avlusades. Därefter placerades de ut påbyn. Alla fick inte plats i gårdar utan blev kvar och bodde i stora salen. Mat lagades i tornet och en av dem som arbetade med det var Hulda Enqvist. När finnarna for hem året därpå rustades huset och tornet revs.

Predikanten bodde där med sin familj och arbetade i Ersnäs, Antnäs och kanske i någon fler by. Ibland förekom dop i en liten "bassäng" som byggts under golvet för detta ändamål.

Förutom predikningar som i allmänhet förekom som kvällsmöten hade man också barnverksamhet. Barnen samlades vid femtiden på lördagarna.

Själva huset ägdes av pingstför-

Forts nästa sida >

samlingen i Luleå och verksamheten upphörde någon gång på 1960-talet. Huset står kvar på sin plats vid brandstationen på Torget.

En färskare bild från Torget av Filadelfiahuset, till höger. Idag används det som möbellager av ägaren, Antnäs Möbler. Till vänster gamla Brandstationen.

Laestadianerna.

I Ersnäs har ett antal bybor tillhört Laestadianismen, som är en luthersk inomkyrklig väckelserörelse. Man anordnade möten i Godtemplarhuset och dessa möten var omtyckta och besökta även av många utomstående. Ibland hade man möten även i hemmen. Det kunde bli varannan/ var tredje söndag och oftast på Holmen hos Alma och August Åström. Då läste August ur Luthers postilla. Ibland bjöd någon av medlemmarna på "samling" hemma hos sig. Det talades inte om "möten" utan om samlingar; troligen

var uttrycket kvar från läsartiden då man fick smygga med sina träffar.

Laestadianerna anordnar s.k. stormöten på somrarna. Åtminstone tre sådana möten har hållits i Ersnäs.

Antalet laestadianer i byn har minskat med åren och idag är det bara någon enstaka kvar.

Skolan.

Under min tid i skolan, 1947-1954, fanns ännu ämnet Kristendoms-kunskap kvar på schemat. Dagen började med morgonbön, vi sjöng någon psalm och kanske läste vi Fader vår... Innan vi gick för att äta lunch läste vi "I Jesu namn till bords vi gå. Välsigna Gud den mat vi få. Amen!" När vi hade ätit reste vi oss och tackade unisont för maten genom att läsa: "Tack gode Gud för maten, Amen! Tack för maten!" Kanske läste vi också en bön vid skoldagens slut. Det där var i de lägre klasserna och fasades ut fr.o.m. tredje eller fjärde klass. Därefter gick vi hem och lärde oss någon psalmvers utantill. Det var inte varje dag vi hade en psalmvers i läxa, men det kändes nog så ibland...

Konfirmation.

Efter sjuan blev det Konfirmation. Vi

bodde då i kyrkstugor i Gammelstad och tillsammans med oss bodde någon vuxen. Inte alla konfirmerades, men mer än hälften av varje klass gjorde det nog. Flickorna höll till i en lokal, pojkarna i en annan. Vi var måttligt intresserade av Luthers lilla katekes, men vi kämpade på. Avslutningen, med nattvard, skedde i kyrkan.

Idag.

Om dagens religiösa liv i Ersnäs vet jag nästan ingenting. Kristendoms-kunskap som skolämne är avskaffad. Konfirmation sker fortfarande. Varken Missionshuset eller Filadelfia finns kvar som gudstjänstlokaler. Den intresserade är hänvisad till den monumentala kyrkan i Gammelstad. Den har varit KYRKAN för de allra flesta Ersnäsbor som någonsin existerat.

På närmare håll, i Antnäs, har vi Sörbykyrkan som "är en samarbetskyrka där EFS och Svenska kyrkan samverkar. Sörbydistriktet vill vara en gemenskap och växtplats med Gud i centrum för alla åldrar: där alla välkomnas, blir sedda och bekräftade för dem de är".

Leif Lundström, Ersnäs

Ett slumpmässigt möte på Torget i Ersnäs

Måndag 1/8 befann jag mig på torget då jag träffade två vällastade herrar på cykel. Trevliga fransmän på cykeltur, Charles Thiolon och Mael Barnier.

På väg från Helsingfors till Stockholm blev de hungriga och gjorde då en avstickare in till Ersnäs. Efter att ha kontrollerat med mina kontakter fick jag veta att Ralph Lundstengården tyvärr var stängd den- na dag.

De hade cyklat längs E4 och det var förstås jobbigt, säkerheten gör ju det svårare för de oskyddade trafikanterna. Efter lite sökning på telefonen hittade jag cykelleden Sverigeleden som jag rekommenderade, de tyckte detta var intressant och förhoppningsvis tog de nu vägen genom inlandet istället. Då de fortfarande var hungriga rekommenderade jag dem att göra ett försök i Rosvik istället, beskrev hur man kommer dit över Långvik vilket de tacksamt accepterade, denna väg är kanske lite längre men både vack-

rare och definitivt lugnare.

Resan

På Facebook finns en grupp där Charles berättar om sina resor, för att hitta denna på Facebook kan man söka på "En route charlox!". Man kan också läsa på hans website www.veryfattrip.com.

Mael Barnier och Charles Thiolon på besök i Ersnäs, foto Thomas Jonsson

"En route charlox!" är en resa med målet att cykla runt Europa på 6 månader. Charles startade från Paris 16/3 i år. Ibland får han under delar av resan sällskap med olika vänner.

Efter tre veckor passerades Venedig och efter Aten gick resan genom balkanländerna, Bulgarien, Rumänien, Ukraina och Ryssland. Från Helsingfors fick han sällskap med Mael Barnier som även han är med på bilden. Målet är nu Stockholm, Charles kommer sedan att göra en avslutande etapp mellan Glasgow och Nantes.

Boende har lösts med hjälp av tält och många vänliga människor som öppnat

sina hem. Man har också använt sig av www.warmshowers.org. Med hjälp av denna site kan cyklande turister hitta boende i privata hem.

Resan har gått bra, att cykla istället för att åka bil ger möjlighet till många möten, ett av dem inträffade i Ersnäs. Det är verkligen intressant att träffa människor som har en dröm och uppfyller den.

Thomas Jonsson, Ersnäs

- Hon bröt förlovningen, hon ville inte ha mig längre.
- Men berättade du inte om din rika farbror?
- Jo just det - och nu är hon min faster.

En öppen famn värmer mera än en knuten näve

Det strävsamma paret:

- Är vårt sex bättre nu än när vi var unga?
- Jo, det varar längre!

Nyinflyttade till Ersnäs

Alldeles vid början av det gröna fältet, på Lejanvägen 6 har familjen Eriksson bestående av Anneli, Mattias och Alexander 10 år bott sedan ett antal månader tillbaka tillsammans med hunden Koda.

Familjen letade efter mer plats för hund och barn, så när Mattias mamma bytte hus mot annat boende blev det möjligt för nya generationer att bosätta sig på landet.

Anneli jobbar inom hemtjänsten och Mattias arbetar vid dagverksamheten ute på Hertsön. Alexander går i skolan och spelar fotboll i LSK och lirar hockey i Luleå Hockey på sin fritid.

Ersnäsbladet och byaföreningen hälsar dem välkomna till byn och till aktivitetslivet här!

Så fort jag får en ledig stund så arbetar jag.

Albert Engström

Ett kulturarv i funktion

Alla ersnäsbor känner till den begivenhet som vi kan glädja oss åt och som återfinns vid Hääschkurvan: Ralph Lundstengården. Ersnäsbladets utsände gjorde ett morgonbesök för ett samtal med restauratören och ägarinnan Christina Holmberg.

Ersnäsbladet (EB): Vari från har Du fått Ditt intresse för mat?

Christina Holmberg

(CH): Det kommer från min mamma Lina. Hon var kock och arbetade under många år runt om i landet på järnvägsstationernas restauranger som på den tiden hade ett gott renommé. Men så fann hon sin kärlek i Folke Öberg, min pappa, och blev ersnäsbo.

EB: Du är ju också utbildad lärare och har bl a jobbat i Ersnässkolan.

CH: Det stämmer. Jag lämnade hemmet redan som 16-åring och gav mig av söderut. Min pappa hade den bestämda uppfattningen att det var viktigt att skaffa sig en utbildning. Jag följde så småningom hans råd och var färdig lärare vid 30 års ålder.

Men mitt intresse för mat och att kombinera detta intresse med företagande ökade med åren. Parallellt med lärarvikariat drev jag restauranger både i Slagnäs och i Luleå skärgård.

EB: Var det så att Din dröm till slut fullbordades i hembyn?

CH: Ja, så blev det. Egon Johansson, mångårig ägare av denna gård, gick

bort 1996. Gården ärvdes av Ralph Lundsten, vår mest kände ersnäsbo. Jag presenterade min idé för honom och han tände direkt. Gården bytte ägare och jag kunde starta min restaurang. Den invigdes sommaren 1997. Jag höll då till i stora gården, i mangårdsbyggnaden.

EB: Nu sitter vi i Ditt nya restaurangkök som är byggt i anslutning till den f.d. stenladugården.

CH: Gårdens lagård var av den typ som är karaktäristisk för våra trakter. Den byggdes 1750 och där rymdes åtta kor och en häst. Jag ville tillvarata detta byggnadsverk. Det befann sig då jag övertog gården i ett långt framskridet skede av förfall. Den skicklige, nu bortgångne, Lasse Ottosson satte 2004 igång att med varsam hand restaurera detta rum, detta fähus. Fem år senare var det klart.

EB: Trots detta stannade Du kvar med restaurangen i stora huset.

CH: Det dröjde till sommaren 2015 innan jag flyttade in hit till de f.d. köbåsen med min restaurang.

EB: Nu har Du på ett mycket smakfullt sätt ställt i ordning detta rum som med sina 74 platser blivit en tilltalande och unik miljö för Dina gäster.

CH: Min strävan var att anknyta till det ursprungliga, det genuina. Av de kommentarer jag får, verkar det som att jag har lyckats med den saken. De massiva väggarna består av dubbla stenblock som för övrigt en gång i tiden hämtades från Hemberget.

EB: Du har öppet onsdag t o m lördag. Hur går det?

CH: Det är en rekordsommar. Inte så sällan är det fullbokat. Ralph Lundstengården blir mer och mer känd.

EB: Hur går det till? Intensiv marknadsföring?

CH: Flera förklaringar: mina gästers rekommendationer, mina aktiviteter på Facebook, min plats i White Guide där de bästa restaurangerna listas, en rejält tilltagen skylt vid E 4, söder om trafikplatsen.

EB: Som aktiv företagare har Du naturligtvis framtidsplaner?

CH: Jag kommer att satsa mer på catering. På längre sikt drömmer jag om att kunna erbjuda ett boende i en sant lantlig miljö.

EB: Vilken är Din egen favorit på menyn?

CH: Solimas vegetariska. Solima Larsson, med filippinskt ursprung, är en av mina utmärkta medarbetare.

*

EBs utsände med egna kulinariska upplevelser från Ralph Lundstengården ännu cykeln och återvänder till "redaktionen".

